

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

8 de Salario aduocatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

constituendum esset, Imperque Princeps quamvis possit, tamen...

¶ Transferebat bona Caesaris eius nomine & eius consensu...

¶ In duo capita omne officium procuratoris & aduocati fisci...

¶ Reliqua quae ad patrocinium curamque Triumvirorum...

¶ Vult enim Princeps, non nisi legitimis easque suo tempore...

non apparuerit probationes, vel calumnie debeat iudicari, qui...

¶ Sed & constitutum est, Const. Caroli 8. artic. 87. l. u. d. 12. art. 18...

¶ Iubetur item procuratoribus regis, vt sollicite curent regum...

¶ Ad curam etiam eorum reicitur carcerum sollicitudo, carceratorum...

De Salario Aduocatorum. Cap. 8.

- 1 Aduocati salarium quo iure, & quomodo accipiant. Quid salarium...

Adem ratio non est Aduocatorum & fisci, in percipiendo...

¶ Et proinde quod datur ipsi Aduocato vel procuratori, potius...

exigitur, pretio numario non possit aestimari, l. 1. §. *proinde de var. & extraordin. cognit. P.*

¶ Dicitur & suffragium, ab auxilio præbito ab Aduocatis voce vel scripto, ut in *de suffrag. C.* Sic enim suffragia dicuntur, vel vocalia, vel tabellaria, vt explicat Budæus, in l. moris. §. illud, de pen. P. Vtuntur & iura nomine suffragiorum, pro sententia quæ in alicuius utilitatem vel causam fertur, l. illud notandum. §. quod cuius vniuersi nomin. P. l. de quibus, de legib. P. Et hinc suffragari, pro auxilio esse dicimus, cap. 1. de sent. excom. §. quemadmodum, de monach. in auitent. & suffraganeos episcopos, qui adiuvant archiepiscopum in provincia administranda, ca. 1. & 2. de foro compet. in Sex. et suffragium metonymice, pro præmio, suffragii causa datur: vt in Nouell. Iustinian. V. Iudic. sine quoquo suffrag. mittant. id est, sine vlla pecuniæ datione. Dicitur & salarium hæc remuneratio, l. salarium, mand. P.

¶ Salarium autem in genere dicitur, annua erogatio, quæ in aliquæ tuendi eius vel exhibendi causa fit, l. si de in rem ver. P. stipendium, seu annua merces, in l. alimenta 16. §. libertis, de alim. lega. P. l. 4. de decret. ab ordin. fac. P. Scribit Plinius, lib. 31. ca. 7. vitam humaniorem, sine sale non posse degere, adeoque esse vitæ necessarium elementum, vt transferit intellectus ad voluptates animi quoque; nam ita sales appellantur. Omnisque vitæ lepos, & summa hilaritas, laborumque requies, non alio magis vocabulo constat: honoribus etiam militiæ interponitur, salariis inde dictis magna apud antiquos auctoritate.

¶ Salarium autem Aduocati & procuratoris, ratione laboris: vel est conuentum, vel ex officio Iudicis petendum. Et conuentum vel certum vel incertum: vel promissum stipulatione, vel nudo pacto, videntur gl. in l. salarium, manda. P. in l. 1. C. de suffrag. Res de qua fit promissio honorarii vel soluti, non est ipsa de qua litigatur, & cuius patrocinium suscepit ipse patronus vel procurator, nec pars eius, quia esset pactum de quota litis, quod in aduocatorum discussione paulo ante docuimus veritum: sed de alia re vel mobili, vel immobili, cuius petitio intentatur secundum legum præscriptam methodum.

¶ Scio tamen olim dubitatum & varie desum, num aduocati seu caussarum patroni, possent quippiam & quantum pro opera in postulando clientibus accommodata, accipere, & a quo. Et lex quidem Titia antiquitus prohibebat, ne quis ob causam orandam pecuniam donumve acciperet, quam sustulit Claudius Cæsar, pecuniæque modum posuit vsque ad dena sestertia, seu centum aureos: quam summam egressi, repetundarum tenerentur, vt narrat Cornelius Tacitus, lib. 11. annal. Hac taxatione partim subacta fuit perniciosa aduocatorum eius temporis consuetudo, quo nec quicquam publicæ mercis tam venale fuit, quam aduocatorum perfidia: adeo vt Samius insignis eques Romanus, quadringentis numorum millibus Suillio datis, & cognita præuaricatione, ferro in domo eius incubuerit, partim etiam taxatione adhibita, officio huic mediocriter præter Titia legis præscripta subactum est vsui & rebus, inde vt subsidium pararetur: ne quis inopia aduocatorum, potentioribus obnoxius sit. Neque etiam gratuito contingit, omitti curas familiares, vt quis alienis negotiis intendat. Qua de causa & subueniendum de mercede fuit alioquin. Sublatis etiam, vt inquit Tacitus, studiorum pretiis, sunt & studia peritura, vt minus decora. Obtinuit & quondam nihilominus mos, & agitarum de reuocandis veteribus Senatuf. consultis, quibus venire aduocationes prohibebatur, sanctumque esset, omnes quicquid negotii haberent, iurare priusquam agerent, nihil se ob aduocationem cuiquam dedisse, cauisse, promississe: sed peractis demum negotiis permittebatur pecuniam duntaxat decem millium dare. Verum & hoc ad Principes reitici placuit, quia in communi malo vinceretur, Plin. Iunior epist. li. 5. epist. 14. Valeriano scripta, dum de condemnatione Tusculi, nominati agit. Iussit Octavianus Cæsar anno ab vrbe 737. Oratores causis nullo accepto præmio agere, qui secus fecisset, eum quadruplicè acceptæ mercedis reddere, Dio Cass. libro 54.

¶ Cum tempore postea mutati mores, & quando collegia aduocatorum & procuratorum facta sunt officia necessaria, tunc ad illa nisi certi sunt admissi, illique huic muneri intendere curâ iussi sunt: necesse fuit, vel illis tesseras & salaria, vt magistratibus & assessoribus dari, vel ab illis qui eorum vrentur opera, lege tamen circa quantitatem accipiendam adiecta: imo potius pretio alliciendi fuerunt, quam ab officio pro denegatione salarii retrahendi. Corruptuntur enim sæpe aduocati pretio ne loquatur, & illis pecunia silentium, in damnum eorum quos defende-

re deberent, imponit, vt fertur de facto legatorum Milesiorum. Cum enim Demosthenes auda & ter responderet, Milesios neque auxilio dignos quod periebant, neque ex re populi Atheniensis id esse: prolata re in postremum diem, ferunt legatos ad eum venisse, & pecunia donasse ne ageret, sed vt taceret pro populo: atque postmodum Demosthenem lana multa collum ceruicisque circumuolutum ad populum produisse, dixisseque se non posse agere, quod *ἀνὰ χλω*, hoc est, anginam pateretur. Cui tamen aliquis de populo respondit, non *ἀνὰ χλω*, sed *ἀσπερὶ χλω*, id est, artentis anginam pati. Quod ad Demosthenem Critolaus, Gracchus vero ad Demadem Rhetorem refert, Gell. lib. 11. c. 9. & 10. Aditque in oratione C. Gracchus *Vos Quirites, si velitis sapientia atque virtute uti, & si queritis, neminem nostrum inuenietis sine pretio hoc prodire: omnes nos qui verba facimus, aliquid petimus.*

¶ Itaque petunt salarium Aduocati, illud quod clientes spondentur, conditione certi, si certum promissum est ex stipulatione: si incertum, actione si stipulatu §. 1. de verb. oblig. Si sine stipulatione, tantum pacto nudo promissum, conditione l. 1. de suffrag. C. Si nec conuentum nec promissum, officio Iudicis pro modo litis, proque aduocati facienda, & fori consuetudine, iudicique in quo erat acturus æstimatione adhibita, quæ licitam honorarii quantitatem non egrediat, quæ est summa centum aureorum, extra quam nulla etiam in pacto salatio constituitur, l. 1. §. in honorariis, & §. sequi de var. & extraordin. cognit. P. Minor tamen summa permittitur, constitutione curiæ & Francisci I. adus catis: quæ tamen est singularis martinalibus inaugurationibus in Parliamentis publicetur & proponatur, vix feruatur. Stephanus Aufferii in prima parte slyli Parliamenti in principio, dum format Aduocatos, admonet eos, *Ne lubenter videantur arramentis, nisi sint securi de salario suo: exceptis causis pauperum, quæ gratis exercere debent: & bene soluentis male soluentibus proponant.*

¶ Prohibitum itaque non erit Aduocato de salario conuenire cum cliente, aut nomine palmarum seu victoriæ ei aliquid promittere, d. l. vni. C. de suffrag. l. 1. §. & si nomine, de var. & extraordin. cognit. P. quod conuenire petere, est promittens pro parte tantum vicerit, vel transegerit, l. si mand. P. Neque restituet aduocationis causa datum Aduocatus, si non postulauerit, per illum tamen non steterit quod aduocatus suscepit implere, sed forsitan per casum, vel per clientem: contra, si per illum steterit, l. si. & pen. de condi. ob. causi. C. l. 1. §. diuus, & §. pe. de var. & extraordin. cognit. l. propterandum §. honorariis. C. de iudic. l. qui operas, l. ca. P. Pro salario mobilia data statim transeunt in dominium Aduocati, vel Procuratoris: si immobile vero promittitur instrumenti prius requiritur scriptura, & adeptio postea possessionis, volente promittente non etiam inuito, vel Iudice auctore facta: alioquin imminet debiti amissio, d. l. 1. C. de suffrag.

¶ Notat Rebuffus tamen in ordinariis constitutionibus per titulos, tit. de Aduocatis, art. 1. in iudicium fuisse Aduocatis & Procuratoribus, ne cautionem, idochira, vel obligationem acciperent salaria, clientibus vel sollicitatoribus: sed iudicium idochiron sex aureorum eam ob causam factum, improbatum, argumento veritæ obligationis factæ ab ægris medico, in l. medicus, de var. & extraordin. cognit. P. Et quod prohibitum sit aduocatis & procuratoribus, contractas inire de parte litis cum cliente, l. quisquis §. præterea, de postul. multo magis cum sollicitatore seu inuito litis, vt refert fuisse curia parliamenti, Paris. pronuntiatum, 7. Julii 1514. pro Baltazare de Carlat, petente rescissionem contractus contra Aggidium Coneton, de tertia parte debiti, qui declaratus est nullus, vt ait Rebuff. in proxime cita. tit. art. 26. Compescendi enim sunt motus isti vulturum. Sic enim vere Ouidius:

Turpe reos etiam miseros defendere lingua,

Quod faciat magnas turpe tribunal opes, Ouid in Elegia.

¶ Indigni certe oratoris titulo quidam sunt, qui ære patrimonium turpiter vendunt & quibus lites pendere diu, vindemia quædam est, Lupis qui syluas habitant voraciores, docti legumque tyranni: crudeliores coruis, qui cum non nisi funus extineti lacerent, isti vitis scalpant, & sugunt animam, nec missura cutem nisi plena cruoris hirudo: quique vt possint melius fallere, rogam sumunt.

¶ Attamen, non quia isti excedunt in capiendo, boni aduocati & probi defraudandi sunt mercede, vt habeant vnde viuam, & vnde sibi subsidia vitæ comparent, l. si quis derogatis de aduoc. diuersi iudicij. C. Inanis est labor, quem præmia nulla sequuntur. Nec magnum est, si pro beneficio & defensionis clientis exhibitis: is naturali ratione suadente, & impellente, ad rem unerationem teneatur,

veniat. *l. sed & si lege, 28. §. consuluit, de pet. her. P. l. Attilius Regulus, de donat.* Et ita vendere licet advocato iustum patrocinium, & iurifconsulto iustum consilium, *c. non licet, 11. q. 3. c. non sane, 14. q. 5.* id est, pro labore impensu, & opera præstita in consultando & postulando, licet quippiam licitum accipere: & potest operas suas locare. Cum nemo teneatur, maxime cum suo detrimento, alteri beneficium conferre, *ca. precaria, 10. q. 2. l. in commodato, §. sicut, c. omnia, P. Dicit tamen gl. in c. non licet, 12. q. 3. hoc potissimum verum esse, si non nisi cum labore & librorum evolutione, Advocati vel Consilarii munus obeat, non aliter: quia gratis, si exemplo respondere possit, impartire debet hanc opem, Probat tamen, si aliquid illi eo nomine porrigatur, & illud posse veluti ex liberalitate accipi: & multa certe honeste accipiuntur, quæ honeste non petuntur, *l. 1. §. proinde, in si. P. de extraord. cognit. Et nemo, inquit, lex, ex iis quos licet accipere, vel decebit, aspernanter habet, quod sibi semel officii gratia libero arbitrio obulerit litigator, l.**

*quisquis, 6. §. nemo, de postal. C. §. Adfertur alia ratio, quia operarius omnis dignus est mercede sua, c. quicumque, 12. q. 2. c. cum secundum apostolum, de preb. 1. Cor. 19. §. Sed & postremo, officii suum nemini debet esse damnosum, l. sed si quis, in prin. de testia. P. Effert autem, si hodie cum quis in collegio procuratorum vel advocatorum esse cogatur, & ibi delatas causas suscipere, gratis teneatur officio fungi. Sic enim brevis fame periret, vel sua consumeret. Imo post multos in iure perdiscedo exhaustos labores, postquam sumtos in literis diuitias, quibus quis sapientum & patrum patrimonium exinanivit, turpiter cogere turpiter mendicare, extra quam dictum sit, leges in paupertate neminem finire vit. etc. §. si de her. & fide. in ant. Et frustra essent leges iuris insertæ, quæ permittunt filiisfamil. advocatis habere, quasi castrensium peculium, & quod inde procedit sibi non patri acquirere, *l. fortius culmine de advocat. divers. iudicio. C.**

DE SENTENTIA ET IVRE

IVRANDO, LIBER L.

De sententia formanda in genere.

CAP. I.

- 1 Continuatio lib. 50. ad 49. proximum.
- 2 Sententia iudicialis quid, eius divisio, in interlocutoriam & definitivam. Quid interlocutoria, & in quibus reuocari nequeat. *nu. 4. & 6.*
- 3 Inducatum quid dicatur.
- 4 Definitiva sententia quid.
- 5 Sententia de quo, & a quo feratur.
- 6 Prothogora & Euathili iuuenis controuersia, difficilis iudicatu.
- 7 Venefici vlti difficilis controuersia.
- 8 Bonus vir num quis sit, difficile habet iudicium.
- 9 Iudicandi res antiqua formule, & tabellarum nota.
- 10 Iudicis officium, & partes in iudicando. *§. nu. 13.*
- 11 Index secundum leges iudicare debet.
- 12 Consultatio quando fiat iudicii, & principis: & quomodo. *nu. 16. & 18.*
- 13 Index utrumque litigantium pari benignitate audire debet, & quare.
- 14 Sententiam dandi in iudicio ferendo plures antiquorum formule.
- 15 Tabellaria lex iudiciorum apud Milesios a quo lata.
- 16 Relatio ad principem suspendit officium iudicis referentia.
- 17 Sententia quomodo fitur & pronuntiarum debet.
- 18 Sententia a personis & rebus de quibus actum est, ad alia non extenditur.
- 19 Sumptuum condemnatio quare nominatim debet contineri sententia.
- 20 Sententia iudicum propter qua impugnentur, & reprobentur.
- 21 Sententia, quæ transit in rem iudicata, non effectus: & in quibus non transeat.
- 22 Res iudicata non retractatur, vel prætextu nouorum instrumentorum, vel alio modo. Eius actio, & executio quomodo fiat. *nu. 28. & 35.*
- 23 Iudicis quomodo quis satisfacere cogitur, & quomodo inter sit reipub. fortiri effectum. Transactionis habere v. res. numero 30. & 32.
- 24 Exsecutor ut modestè se gerere debeat.
- 25 Moris supplicium quam citius fieri potest, exsequendum.
- 26 Rei iudicate exceptio.
- 27 Rei iudicate retractande remedia, supplicatio, restitutio in integrum, querela falsi.
- 28 Supplicatio aduersus sententiam seu rem iudicatam, quando admittatur.
- 29 Restitutio in integrum contra sententiam, quando datur, a quibus, & intra quod tempus concedatur. *§. nu. 39.*
- 30 Erroris causa intervenientibus in iudicio supplicatio ut fiat in Gallia: & a quo, & quomodo averti parlamenti retractatio impetretur.
- 31 Sententia prefidialis retractatio quomodo impetretur, & ubi.

42 Supplicare contra sententiam quando non licet.

Idesque postquam materia disposita est, & instructum plene est iudicium, & eius esse iurisdictionem constat, & de litigantium conditione, ed. tiorq; plena omnium facta, vel per litigantes, aut ubi per eorum procuratores, syndicos, vel advocatos negotium ex integro explanatum fuit, non debet morari iudex sententiam suam. ¶ Sententia iudicialis est, idem quod iudicium, nempe pronuntiatio eius, quod bonum & æquum in proposita controuersia iudici videtur, *l. sicut, §. sed si queratur, si seru. v. n. P. facit l. 1. v. sicut, quemad. cau. P. l. in proposita autem, pro soc. l. hoc veditio, de contrah. em. P. absolue, vel condemnando, l. 1. de re iud. P. vel iudicium postremum suspendendo, quod fit per interlocutoriam sententiam, Sententiam, inquit Lollanus, dicere affirmatur is, qui ea mente id pronuntiat, ut secundum hoc discedere eos qui litigant a tota controuersia velis, *l. in l. dicere, 23. de recept. arbit. P. ¶* Inducatum est id, de quo sententia lata est, aut decretum est interpositum, ut dicitur *lib. 2. ad Herennium.* Et rursus Cicero de inuentio. clarius iudicatum est, res assensio aut auctoritate, aut iudicio alicuius, aut aliquorum comprobata. Id tribus generibus spectatur, religioso, communi, & approbato. Religiosus est, quod iurati legibus approbatur. Commune est, quod visgo omnes approbatur, & secuti sunt. Huiusmodi, ut maioribus natu assurgamus, ut supplicium misceretur. Approbatum est, quod homines cum dubium esset, quale haberi oporteret, sua constituerunt auctoritate. ¶ Sententia duplex, interlocutoria aut definitiva. Interlocutoria est, quæ non decidit principale, vel in totum non finit negotium, sed quæ ad principalem instructionem pertinet: & improprie sententia dicitur. Et proinde in titulo, de sententiis & interlocutionibus omnium iudicium, C. distinguitur a sententia interlocutoria. Ad hanc interlocutionem pertinent comminationes, epistolæ, subscriptiones iudicum, *l. 2. 4. 5. 6. Commi. vel epist. C. de rei iudic. Auth. non hab. lib. 7. C. tit. 57.* Quod enim magno consilio sententia decerni solet, ut ait Constantinus Cæsar, *l. fin. eod. §. l. si. C. si per vim vel alio mod. id paucis literis temere descriptis, definiti fas non est.* Idipsum intelliges, si iudex suadeat litigantibus, ut concordent: non enim tollit id illis actionem, *l. ex stipulatu, C. de sent. & interloc. omn. iud.* Et sic in similibus, tot enim sunt interlocutoria sententiæ formulæ, quot sunt occasiones interlocuendi, *l. in rub. de re iud. & Bar. in l. quod iussit, de iur. P. ¶* Definitiva sententia contra est, quæ totum negotium terminat & facit, absolue, vel condemnando, *l. 1. de re iudic. P. l. 3. de sent. & inter. om. iud. C. l. 1. & tot. iur. sent. rescin. non posse, C. de accus. Et proinde post definitivam sententiam, iudex qui pronuntiauit, iudex esse definit eius negotii, ex quo nullum dubium superesse perfecta definitione debet, *in l. Paulus respondit, 42. & l. index posteaquam, de re iud. P. l. si operis, 41. & l. p. nam, 15. C. de pen. neq; enim emendare potest, l. 1. de sent. ex recip. ¶* Cum tamen d. uersum statuatur in interlocutoria, quod iussit, de re iud. P. paucis exceptis, in quibus iudex non potest etiam interlocutoriam reuocare, ut notat Lanfrancus *ad c. quoniam contra ad verbum interlocutiones,***